

51è Premi Pere Mulet Cerdà de Narració Curta

La vida alegre

En Joan era un dels interns més veterans de la residència La Vida Alegre, on va ingressar-hi poc després de la mort de la seva dona. Na Rosa va patir un atac de cor que la va fulminar mentre cuinava un aguiat de congre, un lluminós diumenge de primavera. Tot i el disgust, a en Joan el conhortava saber que la seva dona havia traspassat en el seu territori, en la intimitat de la seva cuina, envoltada d'olles i greixoneres, acompanyada per una música celestial, el xup-xup del congre que coïa a la cuina econòmica. En Joan *Cornet*, de mal nom, era pescador, com son pare, per disgust de la seva mare, que hagués preferit que el fill continués els estudis. Al final, per tal de no discutir amb el seu marit, va acabar claudicant. Pare i fill pescaven a bord del Nostra Senyora del Carme, un llaüt de quaranta pams amb el qual pescaven al tremall —molls, escórpores, escorballs, sípies...—. Es compenetraven força bé. El patró *Cornet* portava el timó, en tots els sentits. En Joan, per la seva joventut, s'encarregava de les tasques que requerien més força. A l'estiu, durant la temporada de llagosta, era habitual veure'l a proa, amb la massa a la mà, capolant magrana, mentre el pare feia anar la maquineta. Una matinada plujosa d'hivern, el patró *Cornet* llenegà en el moment de saltar a bord, va relliscar sobre la regala humida per la rosada de la matinada, caigué d'esquena. La mala sort va voler que impactés amb violència contra un norai i va morir d'un mal cop a la clepsa. Qui ho havia de dir, ell que havia passat tota mena de quinòcies a la mar! D'aquesta manera, en Joan, amb disset anys, es va veure obligat a agafar el relleu de son pare i es va convertir en el nou patró *Cornet*. Dos anys després de la mort del seu pare, també va traspasar la seva mare. En Joan sabia del cert que havia mort de pena, perquè ambdós estaven molt units, s'havien conegut molt joves i havien establert una relació que anava més enllà de l'estimació mútua. En morir son pare, la seva mare es va deixar anar, va perdre l'interès per la vida, per totes les coses que li agradaven, com si tots els petits i grans plaers haguessin anat de la mà del seu marit. Res semblava omplir-la. En Joan, que encara no havia complert els vint anys quan va quedar orfe de pare i mare, va cercar refugi en la feina. Passava llargues jornades a la mar i, en tocar terra, es dedicava a arreglar les xarxes malmeses o al manteniment del llaüt. La vida, però, li feu un tomb per les festes de Sant Joan, durant la revetlla. Al cell lluïa una lluna plena, envoltada d'estels, i una orquestrina interpretava havaneres damunt un entarimat de fusta escadusser que el comitè de festes havia muntat

a l'esplanada del port. L'associació de veïns havia tingut cura de col·locar paperines de colors que vibraven amb el suau vent de terral. L'aire anava ple de flaire a sardina que provenia de les graelles on la gent s'hi arrombollava com si no haguessin menjat en una setmana. L'orquestrina va obrir l'actuació amb *La bella Lola*, per després continuar amb *Mi madre fue una mulata*. En Joan, aprofitant que sonava una peça lenta, va demanar un ball a la Rosa, una veïnada de tota la vida. Com no l'havia reparada abans? La Rosa s'havia vestit amb una brusa blanca que portava fermada amb un nus i un llaç, amb la guixa a l'aire. Portava els ulls i els llavis pintats, i no semblava la mateixa dona que, cada matí, despatxava a la peixateria del poble. La veritat és que ella tampoc havia reparat en aquell pescador d'ulls negres, pell bruna i cabells rinxolats. No es besaren a la llum de la lluna, amagada rere un maleït núvol: ho feren en la foscor, a l'escullera, al costat d'un moix que es refregava entre les cames. El nuviatge fou breu i, gràcies al raconet que ambdós havien atresorat gràcies a les seves respectives feines, es casaren en la intimitat, a l'ajuntament. Al cap d'uns anys, la seva esposa, que comptava amb la dosi d'empenta que li mancava al seu marit, li suggerí desprendre's del Nostra Senyora del Carme i comprar una barca de bou amb la qual, amb el mateix esforç, podria guanyar més diners. Gràcies a un préstec que li concedí una entitat bancària —que fregava la usura—, va comprar el *Rosita I*. Tal com havia previst la seva dona, tot i no fer-se milionari, els beneficis augmentaren significativament i, amb els guanys, afegit a una ampliació del préstec, va poder baratar el *Rosita I* pel *Rosita II*, una embarcació més gran, més moderna i amb motors més potents, cosa que el permetia arrossegar el bou a més profunditat i capturar peces més valorades a la llotja, com ara la gamba roja. En Joan capitanejà el *Rosita II* fins a la seva jubilació. El dia que va complir seixanta anys es va vendre la barca a en Salvador, el primer oficial del vaixell, ensems, el seu millor amic.

—La barca no haguera pogut caure en millors mans —no es cansava de repetir.

Descarregat de l'obligació de fer-se a la mar, en Joan, de mica en mica, s'acostumà a la nova vida terrestre. Tot i això, no podia evitar acostar-se al moll, cada matí, a contemplar els vaixells que salpaven, o anar al mercat a escodrinyar les pedres del peix, fins i tot, comprar algun exemplar. El dia que va morir na Rosa, en Joan s'havia fet amb un congre de grans dimensions, una mena de serp d'un gris fosc i lluent que semblava reptar sobre el gel, una espècie tan exquisida com poc valorada per la majoria de consumidors i, per tant, barata. En Joan era del parer que s'estava perdent la cultura del

peix, que ara la gent sols coneix tres o quatre espècies —el rap, el cap-roig, el gall de sant Pere—, les que sovintegen a les cartes dels restaurants. Sabedor de la qualitat de la carn del *Conger conger* —com podia llegir-se a un paperet, al costat del preu, juntament amb altres informacions que la conselleria obligava a exhibir als consumidors—, va fer una oferta a la baixa que provocà l'enuig de la Isabel. En Joan coneixia la peixatera des que era una marreca, quan la paradeta la regentaven els seus pares, en Tomàs i na Valentina. El regateig esdevenia una mena de joc que prenia forma amb grans dosis d'ironia i frases amb doble sentit. El menys important era aconseguir una rebaixa! La Isabel, que sabia que, tanmateix, no es trauria de damunt el maleït congre, acceptà l'oferta d'en Joan. Amb habilitat, li tragué les butzes i separà el cap de la resta del cos amb un precís cop de destràl. Esmolà un ganivet i feu rodanxes, només fins a la guixa. La cua, la zona més espinosa, també la separà d'una destràlada.

—Aquí el tens, punyetero! —li digué, mentre li picava l'ullet.

Ell pagà l'estipulat i li llança un petó que diposità sobre el palmell de la mà, aspre com la pell d'una ratjada. L'escena va transcórrer sota l'atenta mirada d'un anfós. En Joan, satisfet, se'n tornà a casa amb el congre dins la senalla perquè na Rosa en fes un aguiat amb patatetes i pèsols. Ja se l'imaginava dins el plat! La seva dona, tan aviat com el peix obrà al seu poder, es posà en marxa. En un no-res ja tenia l'animalet dins la greixonera. Mentrestant, en Joan sortí al jardí a collir dues llimones —vivien en una modesta planta baixa, amb un petit corral, a la part de darrera, on senyorejaven una llimonera i una palmera que s'alçava cap al cel i que semblava atalaiar la mar des de les altures, per sobre la teulada—. En Joan havia nascut en aquella casa i, de llavors ençà, en res no havia canviat, mai no havia sofert cap mena de reforma. El barri, en canvi, havia canviat molt... Massa! Les modestes casetes dels pescadors es venien a preus desorbitats, sobretot, als estrangers. La culpa era dels veïns, que feien la puta i la Ramoneta. Bé que malparlaven de la invasió dels bàrbars del nord! A l'hora de la veritat, però, no dubtaven a vendre's la casa al millor postor. En Joan no acabava d'entendre aquella dèria pel barri que els havia entrat a aquella gent, que provenia de països remots que res no sabien de l'illa, del barri i, encara menys, dels seus pobladors. Ja no en parlem de la seva llengua, dels seus costums i de les seves tradicions. En Joan recordava el vertader barri llunyà en el temps, un paisatge calitjós. Els carrers, els habitants, esdevinguts ecos de la memòria. Què estrany! Realment, havia caminat descalç, en ple

estiu, pels carrers de lava? Segur que s'havia despertat amb el cant de les cadeneres del veí? Era real l'esbart de coloms d'escampadissa que, temps enrere, engalanava el cel cada matí?

El dia atziac, quan entrà a la cuina amb una llimona a cada mà, descobrí la seva dona estirada a terra, amb els ulls esglaiats, blanca com el referit de la paret, encara amb el cullerot a la mà, fumejant, sense un bri de vida: morta. De tot d'una, no va saber què fer. Quan va reaccionar va sortir al portal i va començar a cridar. Els crits alertaren na Magdalena, la veïnada, que sortí escopetada. En Joan li digué que cridés una ambulància. La dona tornà a entrar a ca seva, a corre-cuita, i al cap d'un quart d'hora etern, els sanitaris ja miraven de reanimar-la, sense èxit:

—No hi ha res a fer, ho sento —li digué la metgessa amb una tristesa a la veu que semblava sincera.

A partir d'aquí, tot es va precipitar. En Joan va enterrar la seva dona a la tomba familiar, a la part vella de Son Tril·lo, el dia de sant Martí, un assolellat dematí de novembre. El mossèn va trigar en arribar. En Joan s'assegué a esperar-lo sobre una gèlida làpida. Tot i el fred, feia goig deixar-se acaronar per un sol que, sols feia unes hores, havia jugat amb els vitralls de colors de la rosassa de la Seo i havia dibuixat un vuit a la paret de l'enfront i que, si els niguls no ho impedien, ho tornaria a fer el dia de la Candelera. Tot això pensava en Joan mentre esperava l'arribada del capellà. Mossèn Ricard arribà esverat. Es tractava del tercer enterrament aquell dia, tot el matí d'una punta a l'altra del cementiri, i just frissava d'acabar. En Joan i uns quants amics que havien tingut a bé acompanyar-lo en aquell dia trist s'aproximaren a la sepultura.

—Ajudeu-lo sants de Déu, sortiu a rebre'l, Àngels del Senyor! —va ser tot el respons de mossèn Ricard, mentre espargia aigua beneïda sobre el taüt, amb un moviment compassat, com de director d'orquestra.

Els fossers s'afanyaren a baixar la caixa amb l'ajuda dels cordams i després dipositaren la pesada làpida de marbre sobre l'abisme:

—Descansi en Pau —conclougué el capellà, donant per acabada la cerimònia.

La mitja dotzena de pescadors que havien volgut acompanyar-lo a l'enterrament, s'acomiadaren. Resultava colpidor veure plorar aquells homes de rostres solcats per les cicatrius de la vida. Només quedaren, dempeus davant la tomba, en Joan i el seu millor amic, en Salvador, amb qui havia compartit el petit espai de la barca de bou, sempre ben

avinguts. En Salvador va passar el braç per damunt l'espatlla d'en Joan i junts abandonaren el recinte, amb un caminar erràtic, amb desgana. Arribaren a la porta del camí de Jesús, on en Salvador havia aparcat el seu cotxe. Pujaren i s'incorporaren al trànsit intens del camí de Jesús, un riu de cotxes fluïa amb lentitud, com un corrent d'aigües manses.

2

En Joan, sense la seva dona, no servia per a res. Tota la seva vida s'havia limitat a pescar; tret d'això, era un ésser totalment inútil. Els primers dies que seguiren la mort de la Rosa, va fer un esforç per tirar endavant sol. Va fer per rentar-se la roba, planxar, netejar la casa... No se'n va sortir, tanmateix. Tampoc no sabia cuinar, tota la vida havia disposat d'un cuiner, a la barca, i quan tocava terra, tenia la seva estimada Rosa, que cuinava com els àngels. Per no parlar de la comptabilitat domèstica. La seva dona era la que controlava l'economia, ell res no en sabia ni números ni de bancs!

Un dia, l'amic Salvador, tocà a la porta. En Joan el feu passar i els dos sortiren al corral, on la llimonera flamejava, anava carregada de fruits grogs que, tard o d'hora, caurien a terra, amb estrall, i es podririen, donat que en Joan, d'ençà que havia enterrat la seva dona, havia deixat de collir-los. Tampoc no la regava. Aquella llimonera s'havia convertit en un símil d'ell mateix: dos éssers que es deixaven morir, sense pressa. En Salvador, que coneixia les limitacions del seu amic, l'animà a vendre's la casa. Ara que el barri s'havia posat de moda, li resultaria fàcil treure'n un bon preu. Un cop els diners al banc, podria ingressar a una bona residència i viure sense mals de cap. En un principi, en Joan es negà en rodó. No estava disposat a fer com la majoria dels veïnats que havia criticat, precisament, per vendre's al millor postor. A més, no li feia el pes desfer-se de tants records que estotjava entre aquelles quatre parets. Així, el suggeriment d'en Salvador, de primeres, va caure en sac buit. Passà l'estiu, arribaren les turmentes de setembre i, amb la tardor, el cel es va omplir de falzies i esbarts d'estornells. L'hivern també arribà, puntual i rigorós. Per Nadal, fins i tot, va nevar a nivell de la mar. La platja de Can Pere Antoni, coberta de neu; el bosc de Bellver, enfarinat; la Seu, emblanquinada... Tot plegat, conformava una estampa irreal. El fred, que es perllongà de Tots Sants a Sant Antoni, envià en Joan a l'hospital. Els metges, a banda d'una

pneumònia, es toparen amb una desnutrició severa producte d'una mala alimentació. Aquell ingrés va suposar un punt d'inflexió: en Joan va tocar fons. En arribar a casa —la gelera buida, la llimonera morta—, es donà per vençut i demanà ajuda a en Salvador. L'endemà, el seu amic, se l'emportava a visitar una de les nombroses immobiliàries que havien proliferat a la zona. L'Eva —una al·lota rossa, molt simpàtica, que parlava amb un pronunciat accent alemany— s'encarregà de visitar la casa i fotografiar-la arreu. Fixaren un preu i quedaren a l'espera de trobar un possible comprador. Abans de partir, l'Eva li assegurà que disposava d'una nodrida cartera de clients àvids de viure al seu barri. No anava de verbes, al cap de dos dies el telefonà per comunicar-li que tenia un potencial comprador, un matrimoni de jubilats alemanys que volien retirar-se a Mallorca. L'Eva arribà a casa puntual, acompanyada d'una parella d'una seixantena d'anys, vestits amb roba de marca i rellotges de luxe que a en Joan li passaren desapercebuts. Els possibles compradors escodrinyaren tots els racons de la casa, obriren i tancaren portes sense demanar-li permís; fins i tot, gosaren obrir la porta de l'armari de l'alcova. En Joan, un ésser tranquil de mena, va estar a un xic de fer-los fora a puntades de peu! No ho va fer perquè l'Eva es va adonar del moment de tensió i el va agafar pel braç, li va demanar disculpes, en nom dels senyors Schneider, mentre li somreia i se'l mirava amb uns ulls d'un blau molt clar, del color turquesa de les aigües poc profundes dels arenals. *Herr und Frau Schneider* acceptaren el preu i es citaren a una notaria de Palma per escripturar la compravenda.

3

En Salvador se n'alegrà, cosa de no dir, de la operació del seu amic, i li parlà de la residència La Vida Alegre. Es tractava d'una llar d'ancians —i no tan ancians, gent com en Joan que, un cop jubilada, no volia viure sola—, situada als afores de la ciutat, enmig del camp, envoltada d'una dotzena d'ametllers que havien resistit l'ampliació dels carrils de l'autopista. Els matins, el cant del ocells anava acompanyat del brunzit dels cotxes que entraven i sortien de la ciutat. La Vida Alegre era una residència privada, motiu pel qual, no era barata. Per sort, això, ara, no suposava un problema per en Joan, que disposava d'un compte corrent amb una generosa quantitat de doblers; tants, que no tindria temps de gastar-se-la encara que visqués cent anys. Va ingressar a la residència el dia de Sant

Pere, un dia calorós, auguri d'un estiu càlid. Durant el trajecte, en taxi, va recordar quan la seva dona l'ajudava a engalanar la barca de bou, amb palmes i paperines de colors, per sortir en processó en honor del sant. Alguna vegada, fins i tot, havia tingut la sort de dur a bord la imatge de Sant Pere, que els pescadors, acabada la missa, s'encarregaven de portar-la fins al vaixell. En davallar del taxi, el primer que va veure va ser una barrera de ferro coronada amb un gran rètol, amb brillants lletres daurades, que els donava la benvinguda: LA VIDA ALEGRE

—On m'has portat, a una casa de putes? —digué en Joan.

En Salvador rigué l'ocurrència. El taxi feu mitja volta i s'allunyà. En Joan el va seguir amb la mirada fins que va desaparèixer rere un revolt, enmig d'un núvol de pols. En aquell precís instant prengué consciència de la seva decisió i s'adonà que no hi havia marxa enrere. Els dos amics romangueren uns segons en silenci. Una mèl·lera piulà, amagada dins un dels dos xiprers que custodiaven la barrera i rompé l'encanteri. En Salvador tocà el timbre i va sentir un brunzit i una veu de robot que va dir: *Porta-oberta*. Els dos homes traspassaren el llindar, sota el rètol que, per la tipografia i el lloc on estava situat es donava un aire al que trobaven els deportats a l'entrada del camp de concentració d'Auschwitz (*Arbeit macht frei*). Seguiren el caminó que conduïa a un gran edifici de vidre, una mena de prisma gegantí, amb un gran porxo, o una mena de pèrgola, on, a sota, s'arregleraven unes figures immòbils, assegudes a un banc, com escultures a la intempèrie. En Joan sentia la graveta cruspint sota les soles de les sabates noves; bé, en realitat, les havia estrenades a unes noces, d'això feia més de vint anys i, de llavors ençà, no se les havia tornades a posar. Aquell dematí, havia pensat que la seva Rosa li hagués agradat veure'l amb aquelles sabates, el seu primer dia a la residència. En Salvador li anava al darrere, amb una gran maleta amb rodes que contenia el que quedava de l'antiga vida del seu amic; tot plegat, quatre fotografies i tota la roba que havia pogut encabir-hi. En arribar al vestíbul, sortí a rebre'l na Conxita, la supervisora. La dona vestia una jaqueta negra amb un cartellet metàl·lic, daurat, enganxat a la solapa, amb el seu nom gravat. Portava una falda a conjunt, camisa blanca i, tot i la calor, unes mitges negres atapeïdes i unes sabates de taló. Anava molt maquillada, els ulls i els llavis pintats. Les noies del taulell de la recepció també anaven maquillades, fins i tot, de manera excessiva, va pensar en Joan:

—A veure si al final serà veritat que m'has dut a una casa de putes —digué en veu baixa.

Al vestíbul, va sentir el tacte tou d'una catifa sota els peus, una sensació força estranya. En Salvador, per un moment, va pensar que el seu amic sortiria per cames i s'afanyà a fer-li una abraçada, acompanyada de dos copets a l'esquena:

—Enhorabona —es limità a dir-li abans de fer mitja volta i allunyar-se pel caminó de graveta.

—Gràcies —respongué en Joan.

A través de la petita pantalla del porter automàtic, va veure com el seu amic obria la barrera de ferro, es girava i mirava enrere. Una imatge en blanc i negre, poc definida, però li va semblar que en Salvador aixecava la mà, en senyal de comiat. Tot seguit, la pantalla es va apagar. En Joan dubtava si era real tot quan l'envoltava. Pensava que es despertaria en qualsevol moment al seu dormitori, on la seva dona dormia plàcidament al seu costat. Estava paralitzat, com si algú, sense avisar, l'hagués desendollat del món. Tot i que el seu cervell discorria amb normalitat, no era capaç d'articular paraula. Tampoc era capaç de donar passa. La gent passava pel seu costat, a la seva, i ell romania dret, una mica encorbat, amb la vista posada sobre una brúixola imaginària. De sobte, sentí que algú el convidava a asseure's a un cadira i començava a moure's, com per art de màgia. Trigà una bona estona en adonar-se'n que l'havien assegut a una cadira de rodes. El passejaren per un llarg passadís, el paviment brillant, amb portes a banda i banda on, de tant en tant, algú guaitava, encuriós. L'arribada d'un nou hoste ajudava a trencar la monotonia. El deixaren a una petita habitació de la planta baixa, amb una finestra que donava a un pati a través de la qual es destriava l'autopista i l'edifici blau de la presó. Ell era l'últim que havia ingressat, a la seva presó particular; potser, amb el temps, a mesura que els interns anessin dinyant-la, el canviarien d'habitació. Amb sort, fins i tot, en unes setmanes, en gaudiria d'una més espaiosa, amb vistes al jardí. Dos infermers ben fornits l'aixecaren en pes i el ficaren al llit. En Joan, abans d'adormir-se, romangué llargues hores amb la mirada clavada al sòtil, on un aparell blanc emetia senyals intermitents de llum vermella, com un petit far.

En Joan, des del dia que traspassà la porta de la residència, no va tornar a caminar ni a parlar. El més estrany, deien els metges, és que havia arribat pel seu peu, havia cobert el trajecte entre la barrera i l'entrada de la residència, pel caminó, sense ajuda de cap mena. La supervisora els ho havia confirmat. Na Conxita també els assegurà que havia sentit com en Joan s'acomiadava del seu acompanyant:

—«Gràcies» —havia dit, alt i clar.

D'això feia tres anys, sis mesos i vint-i-tres dies.

Na Sandra i na Margarida eren les dues infermeres assignades a la seva planta. Amb el temps, en Joan havia passat d'ocupar la petita habitació de la planta baixa a una altra, lluminosa, la 302, de la tercera. Elles s'encarregaven de rentar-lo, vestir-lo i portar-lo al menjador a l'hora dels àpats. Les infermeres vestien una mena de pijames de color morat i, com la resta de personal, també portaven un cartellet amb el nom, però no anaven maquillades com si anessin a un còctel. Depenent del torn, li tocava una o l'altra. Les costava Déu i ajuda moure aquell cos mort i ficar-lo sota la dutxa, vestir-lo, asseure'l a la cadira o portar-lo al menjador. L'horabaixa el portaven a la sala de la televisió o al jardí, fins a l'hora de sopar, un àpat lleuger. A l'hora d'anar a dormir, li posaven el bolquer, el pijama i el ficaven al llit. Durant la nit, sovint, el personal d'infermeria podia descansar, llevat que algú es posés malalt o es morís. Llavors sí que l'havien cagada! Havien d'engegar el protocol *Exitus*: telefonar el metge de guàrdia perquè estengués el certificat de defunció i avisar a la funerària. Tot amb rapidesa i discreció, als interns no els feia el pes veure passar cadàvers pels passadissos. Na Sandra tenia uns trenta anys, era deixondida i alegre com un gínjol. Mentre treia en Joan del llit i li canviava els llençols no parava de contar-li la seva vida: la seves relacions sentimentals, els problemes amb la resta de personal, la mala relació amb el seu pare, etc. A ella, tant li era que en Joan no li respongués. Mentre el dutxava no parava de cantar. L'ensabonava amb una esponja natural i un sabó dermatològic, frega que frega. Esporàdicament, deixava anar una rialla, quan es veia sorpresa per alguna erecció que, tanmateix, no provocava cap mena de canvi en el rictus d'en Joan. Na Margarida, en canvi, era calladota de mena. No era desagradable amb els interns, els tractava amb professionalitat, però, potser perquè ja fregava els seixanta-cinc, estava tipa de netejar culs i aplicar cremes i pólvores de talc.

Contava els dies que li restaven per jubilar-se i poder gaudir una mica de la vida. En Joan, segons el parer de les dues infermeres, era un bon intern. Es queixava poc; de fet, gens, sols no requeria l'atenció dels cuidadors. Els matins, després del desdijuni —llevat que fes molt fred o molta calor— una d'elles l'asseia a la cadira de rodes i el conduïa fins al jardí on, a l'estiu, l'aparcava a l'ombra d'un lledoner; a l'hivern, en canvi, el col·locava al pati de darrere perquè li toqués una mica el sol. Allí, en Joan passava el matí, la mirada perduda, fins a l'hora de dinar, quan el passaven a recollir per dur-lo al menjador. En acabar de dinar, una altra infermera, la del torn d'horabaixa, se l'emportava a la seva habitació a fer la sesta. Al voltant de les sis tornaven a asseure'l a la cadira i el baixaven a la sala de la televisió, on la majoria d'interns, homes i dones, es miraven un programa de safareig, un magazine on els tertulians sovint s'escribassaven. Alguns, jugaven a jocs de taula. Altres, entre els que es trobava en Joan, no feien res. I així transcorrien les hores, esperant que arribés l'hora de sopar, preludi de la tornada al dormitori. I així, un dia rere l'altre.

5

Un desplaent matí de tardor, un nou infermer s'incorporà a la plantilla de la llar La Vida Alegre en substitució de na Margarida, que havia aconseguit l'anhelada jubilació. El seu gestor l'havia advertida que la jubilació anticipada comportava una minva important del subsidi; ella, tanmateix, tenia clar que no volia treballar ni un dia més, passaria amb la minsa pensió i els pocs diners que havia estalviat durant la seva vida laboral. En David, el nou infermer, era un noi molt jove, com aquell qui diu, feia dos dies que havia acabat els estudis, aquella era la seva primera feina. L'infermer lluia una tatuatge al coll i quan, per primera vegada, es va vèncer a sobre en Joan per ajudar-lo a llevar-se del llit i passar-lo a la cadira, aquest va quedar embadalit. Contemplava el tatuatge amb una atenció infinita, entornant els ulls, amb tanta insistència, que el jove va acabar per incomodar-se. Un somriure, de sobte, nasqué als llavis d'en Joan, els ulls espurnejants. L'infermer l'assegué a la cadira i arrancà pel passadís en direcció al menjador. Na Conxita, que en aquell instant sortia de l'ascensor, se sorprengué del somriure del senyor Joan perquè mai, durant els gairebé quatre anys que portava a la residència, l'havia vist esbossar un somriure. L'infermer l'aparcà a una taula del costat de la finestra. En Joan restà un temps

mirant a l'exterior, amb rostre de felicitat. A l'autopista, un camió s'havia calat foc i un fum negre s'alçava cap el cel. Una cambrera diposità una tassa de cafè amb llet i tres galetes maria damunt la taula. Per primera vegada, en Joan, sense l'ajuda de ningú, agafà una galeta, la mullà dins la tassa i se l'emportà a la boca, amb pols insegur, i se la menjà. Na Dora, la cambrera més veterana, se'n feia creus. El senyor Joan, des del primer dia que havia ingressat a La Vida Alegre, li havien hagut de donar el menjar a la boca! Ell, sense perdre el somriure, continuà menjant una galeta rere l'altre i després es begué el que restava de cafè amb llet. Llavors agafà el torcaboques de paper, a càmera lenta, i se'l passà pels llavis alhora que feia un senyor pet, la qual cosa provocà la rialla de les cambreres (la resta d'interns no se n'adonaren). Ell tornà a somriure, un somriure més diàfan, encara. Passà el dematí al jardí, sota el lledoner. No feia fred, encara. En Joan va escoltar el so llunyà de la sirena dels bombers i el camió apropant-se al vehicle incendiari, a tota pastilla. Al cap d'una estona la fumassa negra es tornà blanca i després, a poc a poc, desaparegué. Quan va voler adonar-se'n, ja era l'hora de dinar. En David, el jove infermer del tatuatge, va passar a recollir-lo i el tornà al menjador. En Joan no podia deixar de llegir la frase que el jove portava tatuada al coll. Un cop assegut a taula, la cambrera li posà al davant un plat de puré. En Joan es va quedar mirant el plat fixament, immòbil.

—Què passa, senyor Joan, no li agrada el puré? —li demanà en David.

En Joan restà uns segons en silenci i després l'estirà del colze, com volent fer-li una confidència. El jove s'ajupí i en Joan tornà a quedar embadalit, amb el tatuatge que el noi lluïa al coll. Tres anys, sis mesos i vint-i-tres dies després, en Joan tornà a parlar:

—Posats a triar, preferiria un bon aguiat de congre.

Dit això, en Joan agafà la cullera i, amb el pols tremolós de sempre, agafà una cullerada de puré i se l'endugué a la boca. En acabar de dinar, s'aixecà de la cadira, que deixà abandonada entre les taules, i s'encaminà al jardí, on un home fumava. En Joan se li acostà i li demanà una cigarreta. L'home tragué la capsa de la butxaca davantera de la camisa i li acostà.

—Si no és abusar, em pot donar foc?

L'home tragué un encenedor de la butxaca del pantaló, l'encengué i li apropà a la cigarreta que en Joan aguantava entre els llavis.

—Gràcies — li agrai en Joan, sense obtenir resposta.

A continuació, feu una xuclada, llançà el fum cap al cel, i arrencà a passejar entre els ametllers raquífics. Rere el vidre, en David, l'infermer del tatuatge al coll, l'observava, desconcertat, l'havien advertit que l'intern de la 302 ni parlava, ni caminava. El sol de tardor començava a retirar-se, sigil·lós. Un esbart de gavines creuaven el cel en direcció a qualche illot o penya-segat on passar-hi la nit. En Joan llançà la llosca de la cigarreta a terra i l'esclafà amb la puntera de la sabata, com si ballés un twist. A continuació, s'encaminà cap a la sortida del camp de concentració, sense esverar-se, esperant que, en qualsevol moment, un dels vigilants li disparés per l'esquena des d'una atalaia. És clar, que ningú li va disparar. En Joan abandonà la residència —passant, per segona vegada, sota el rètol— i s'allunyà per la via de servei que transcorria paral·lela a l'autopista, per una voravia estreta i poc transitada que devoraven les males herbes, com si la natura, dia a dia, lluités per reconquerir aquella estreta franja enrajolada. L'acompanyava el monòton brunzit dels vehicles. En Joan, no sabia ben bé cap a on tirar, alçà la vista i decidí afegir-se a la processó de gavines que, a ben segur, el guiarien fins a la mar, l'únic lloc que, en aquell moment, anhelava abraçar. L'infermer del tatuatge al coll —un cornet de l'espècie *Murex* tatuat amb gran realisme— a través de la finestra de l'habitació 302, a la tercera planta, va distingir la figura del resident, a contrallum, caminant, allunyant-se cada cop més, fins a perdre-la de vista, engolida per les darreres rajos d'un sol que s'esfondrava dins la mar gran.